

Fællesrimmen

Af Henry Nielsen

Jeg er lige kommet hjem fra en cykeltur. På en sådan en tur ser man en hel del af hvad der sker ude i naturen. I dag var det en flok agerhøns og fasaner. I går så jeg to rådyr. Det er meget interessant at se, samtidig med man får noget frisk luft. Jeg kom også til at tænke på, hvad de lærde siger om huller i ozonlaget, og at det er menneskeskabt fordi vi forurener så meget, og som følge deraf får et varmere klima med fare for oversvømmelser, fordi isen på Grønland og polerne vil smelte. Jeg er lidt skeptisk overfor den tanke. Jeg læste i avisen for nogen tid siden om en dansk klimaforsker, professor Aksel Wiin-Nielsen, og om klimaforandring. Ordret citeret fra Aalborg Stiftstidende: Ingen drivhuseffekt.

”Den danske klimaforsker professor Aksel Wiin-Nielsen afviser andre klimaforskeres påstande om en truende drivhuseffekt. Der er ingen videnskabelige beviser for drivhuseffekten, siger han til bladet ”Ingeniøren”. ”Men forskerne er afhængige af drivhuskatastrofen for at skaffe midler til forskning og dermed deres egen forsørgelse”, siger den tidligere generalsekretær i FN’s meteorologiske organisation. ”Folk kan sove roligt”, siger Wiin-Nielsen, ”der er endnu intet belæg for påstanden om menneskeskabte klimaforandringer.”

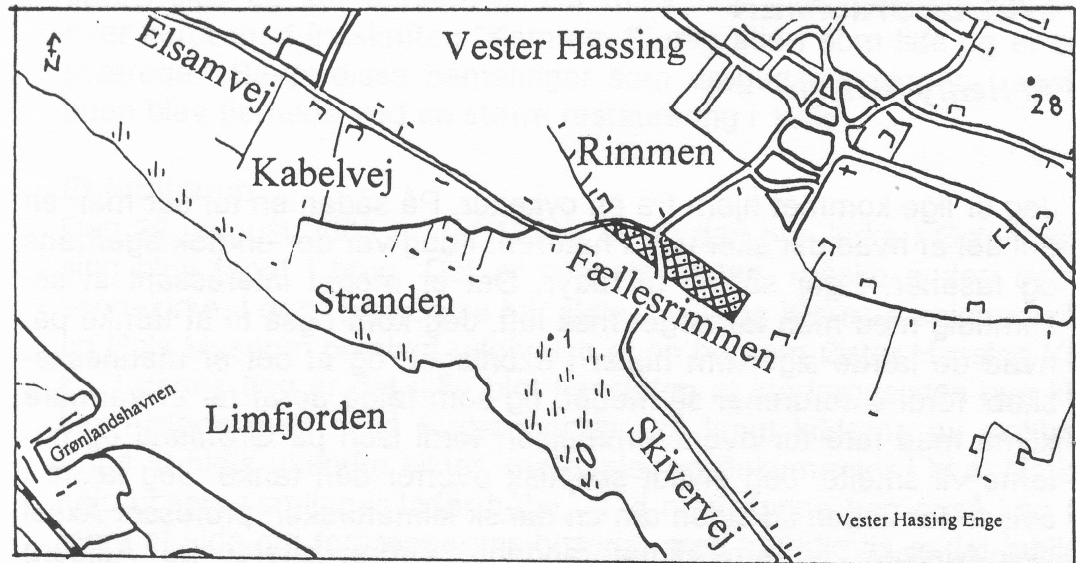
Jeg læste også i avisen, at gennemsnitstemperaturen i de sidste hundrede år var steget en halv grad. Det synes jeg jo ikke lyder foruroligende. Vi ved jo også, at der gennem årtusinder er sket store temperaturforandringer. Vi har haft istid, men der må jo også på et tidspunkt have været varmere end nu da en stor del af Danmark har været dækket af hav og det er ikke menneskeskabt.

Hvor jeg bor, for eksempel, ved jeg at vandet i sin tid har gået helt op til Vester Hassing by, og at det stykke fællesjord syd for Vester Hassing by, her omtalt som Fællesrimmen, har på dette tidspunkt været en sandrevle ude i havet. Det interessante ved det er, at der ikke findes ejere til det. Det har været et sted, hvor folk gennem århundreder har kunnet hente sand til eget forbrug. Min plejefar har fortalt, at da han tjente på Hvolgården i Vester Hassing i 1924 ved Hans Peter Hansen, var der gamle sandgrave med vand i. På pladsen, hvor vejene skilles, har kommunen sat borde og bænke op. Når karlene drog hjem med de svedige heste efter markarbejde ude på engene, lod de hestene gå gennem de vandfyldte sandgrave for at skylle jorden af hestens fødder.

I 1926-27 er det blevet tilplantet med skov, mest nåletræer. Alle planter er skænket af rentier Carl Ottosen på Kroggården i Vester Hassing, og så blev der samlet penge ind til plantearbejdet: Vester Hassing Sparekasse 200 kr. Vester og Øster Hassing Kommune 100 kr. + private bidrag. (Protokol med navneliste findes på Lokal Historisk Arkiv for Hals Kommune, Hals Museum). Gravning af huller og plantning af 36.700 nåletræer á 1 ¾ øre, i alt 642,25 kr. Gravning af huller til løvtræer: 55,50 kr. Plantning af løvtræer: 8,00 kr.

I første omgang blev der valgt en bestyrelse på tre medlemmer, indtil generalforsamlingen den 26. marts 1949, hvor bestyrelsen blev udvidet med to medlemmer til fem, til at varetage Fællesrimmens interesser. I denne bestyrelse har jeg været kasserer i 24 år, fra 1972 til 1996, til jeg blev 70 år,

så synes jeg at der skulle yngre kræfter til, så nu er jeg kun revisor sammen med Leila Christensen.

Oversigtskort, Fællesrimmen. Kort: Bjarne Jerup Høj.

Nogle af de gamle sandgrave er også blevet brugt til losseplads indtil 1955, men det kan ikke ses i dag, da der blev lagt muld ovenpå og sået græs. Derefter anvendte så KFUM og K nogle år pladsen til boldspil. Amtet havde også viden om, at der havde været losseplads der, da de for nogle år siden ringede til mig for at få at vide hvad der fandtes i den losseplads. Jeg beroligede dem med, at jeg ikke troede der lå noget særligt giftigt der. Det var jo dengang folk fyrede i kakkellovn, så jeg mente, det mest bestod af aske og almindelig husholdningsaffald, der gennem århundreder altid har været og er blevet formuldet uden at forurene. Efter denne snak lød det til at de ville sløjfe den som losseplads.

I årene efter Den Anden Verdenskrig blev det træ, der blev fældet, solgt på auktion. Der blev så annonceret i ugeavisen hvad dag og klokkeslæt auktionen blev afholdt, hvor formanden for Fællesrimmen stod for salget. Det skete så til højeste bud. I 1958 da jeg kom til Vester Hassing var det Arne Jensen. Der var som regel nok folk til at byde. Dengang var der jo Aslund Savværk, nord for Vester Hassing, hvor folk kunne få træet savet op til brædder, lægter og tømmer og noget kunne jo også bruges til brænde. Det var jo før der kom fjernvarme til Vester Hassing.

I efteråret 1967 var der en stærk storm, hvor en masse træer væltede i den østre ende, og stammerne lå hulter til bulter. Dengang købte jeg en del stammer, som jeg selv skulle bjerge. Jeg købte dem på betingelse af, at det var frisk træ, da jeg skulle have det savet op til tømmer, brædder og lægter til et nyt maskinhus. Dengang var Ejvind Jørgensen ansat af Fællesrimmen til at rydde op efter stormen. Dengang havde vi ingen motorsav, men kun en stor skovsav, der skulle betjenes af to mand. Vi kunne ikke se om træet var frisk, før vi fik det savet over. Det friske træ skulle jeg have, og jeg havde beregnet hvad længde stammerne skulle saves i, da jeg jo skulle bruge det til tømmer.

I efteråret 1970, da Marius Simonsen var formand for Fællesrimmen, kom han hen til mig for at få mig til at hjælpe med oprydning i skoven. Jeg blev så sat til at samle grene og kvas sammen, der havde ligget et års tid, og de var blevet våde og slimede. Dem der i sin tid havde fældet træerne til Nørre-

sundby Tømmerhandel, havde ikke haft al for god ordenssans, da jeg under oprydningen fandt ni træstammer, der kun kunne bruges til brænde. Det var et arbejde, hvor tøjet blev møgbeskidt. Marius og jeg tog dengang hjem og spiste middag, hver for sig, hvorefter vi havde vores eftermiddagskaffe med hen i Fællesrimmen. Så en dag lige før jul, hvor der var sådan et dejligt solskinsvejr, sagde min kone: ”Du får ikke kaffe med i dag, den kommer jeg med”. Bagtanken var, at hun ville have Marius til at give hende et juletræ, fordi hun skulle vaske mit beskidte tøj, men det fik hun ikke lejlighed til, for Marius kom hende i forkøbet. Inden hun fik åbnet munden, sagde han: ”Nu skal du have et juletræ med hjem, fordi du skal vaske Henrys beskidte tøj”. Det var næsten som om, han kunne læse hendes tanker.

I 1970 havde der også været en storm, hvor en del træer var knækket ca. to meter oppe på stammerne. Der blev så købt en motorsav til Fællesrimmen som Marius brugte, og jeg skulle slæbe stammerne ud med min traktor. Der stod kun nogle enkelte træer tilbage hvor stormen havde raseret, så jeg fik Marius til at rydde hele stykket med den begrundelse, at når den næste storm kommer, så går resten, og hvis de knækker et par meter oppe, så er træet kun til brænde og så var det også nemmere for mig med at slæbe træet ud, når jeg kunne tage det fra en side af, og når stykket var ryddet, kunne der plantes nyt.

Vi skulle jo også have grenene brændt af for at plante nyt. Det skulle foregå når skovbunden var våd. For at være forsigtig med ild, lavede vi et lille bål, som vi fodrede dagen igennem. Nyfældede grene er gode til at brænde, så da der var kommet godt med ild, kunne vi blande med nogle af de fugtige grene, jeg havde samlet. Da vi så kom til aften og skulle hjem, var der blevet en meterhøj askedyngede fuld af gløder, som Marius var meget betænkelig med at forlade, men det var helt stille vejr. Marius ville så køre derhen, når han havde spist til aften, for at se hvordan det gik. Jeg lovede så, at køre derhen lige inden jeg skulle i seng, men der skete ikke noget. Dagen efter da jeg mødte og lagde nye grene på bålet, blussede ilden op igen.

Fællesrimmen er også et sted, som folk benytter, når de går sig en tur. Der er også mange dagplejebørn, der kommer derud. Det er jo også sjovt at høre hvilken fantasi sådanne små rollinger kan have. Engang jeg gravede plante-huller, kom der nogle dagplejebørn hen til mig og spurgte hvad jeg lavede. ”Jeg graver huller til juletræer så I kan få et juletræ, der kan nå helt op til loftet”, svarede jeg, men det var der straks en der skulle overgå, så de skulle have et, der kunne nå helt op i skyerne. Men den sidste var ikke nem at overgå, for han skulle have et, der kunne nå helt op i himlen, så fantasien manglede ikke noget. Der var også en lille pige, der sagde, hun skulle holde jul ved hendes mormor, der boede ude ved siden af Aalborg. Sådan kan det jo også siges.

Engang jeg kom derhen for at se til en selvskover, en der selv fælder sit træ, var der nogle drenge på ca. 10-11 år, der havde fældet 10 til 15 træer på ca. otte meters højde for at lave en hule. De havde nok dårlig samvittighed, for de var kravlet ind i hulen, da de hørte, jeg kom. Jeg kravlede så ind i hulen til dem og sagde: ”I er meget velkomne til at lege i skoven, men I kan nok se I er gået lige lovligt vidt”. Da de stadigvæk havde nogle træer liggende, der var fældet, spurgte de, om de ikke måtte lave mere. Til det svarede jeg, at ”Nu da de er fældet, så kan I godt gøre hulen færdig, bare I ikke fælder flere træer. I kan gå ned til selvskoveren, der er der masser af grene”. Drengene har ikke fældet træer siden.

I 1976 har Fællesrimmen søgt om tilskud for at sætte et arbejde i gang

gennem arbejdsformidlingen i Aalborg. Første tilsagn er dateret den 10. februar 1976, og i første omgang er der bevilget 5.280 kr. til oprydning m.m. i Fællesrimmen til udførelse af henvist arbejdskraft i alderen fra 25 og opefter. Opmærksomheden henledtes på at tilskuddet højst vil kunne ydes med 22 kr. pr. arbejdstime udført af de henviste ledige. Jeg kan se i regnskabsbogen at Fællesrimmen har fået udbetalt 6.912 kr. fra Arbejdsdirektoratet den 14. september 1976 og 13.440 kr. den 18. januar 1978.

På et tidspunkt var der nogle familier i Vester Hassing der søgte Fællesrimmen om tilladelse til at oprette en skrammellegeplads. Mit standpunkt til det var, at de skulle møde med et tilsagn om, at Borgerforeningen i Vester Hassing og Hals Kommune skulle stå bag det, men det blev ikke til noget. Jeg var bange for, at vi kunne komme til at rydde op efter dem. Der blev på generalforsamlingen den 18. november 1992 besluttet, at børnehaverne "Kastanien" og "Mariehønen", Daglejen, Hals Kommunes fritidsordning "Smutten" og S.F.O. og børnehaveklasserne, alle ved Vester Hassing Skole, måtte stille en skurvogn op i det sydvestlige hjørne af skoven, og at de nævnte institutioner selv sørger for de nødvendige tilladelser.

Den 7. april 1993 fik børnepasningsordningen samt skolen i Vester Hassing meddelt landzonetilladelse til opstilling af en skurvogn i Rimmerskoven. Kommunens afgørelse kunne inden den 13. maj 1993 påklages til Naturklagenævnet, og da der ikke er indkommet bemærkninger til afgørelsen, kan tilladelsen af den 7. april 1993 opfattes som værende endeligt gældende. Tilladelsen var underskrevet af Anders Pindstrup, teknisk chef, og Mette Kristoffersen, ingeniør, Hals Kommune.

Da jeg blev kasserer for Fællesrimmen i 1972 blev Fællesrimmen momsregistreret, da vi stod over for en stor omsætning, da der var mange træer, der trængte til at blive fornyet. Toldvæsnet har også været på besøg nogle gange. Engang jeg fik besøg af Toldvæsnet, sagde han at jeg var en dygtig sælger, fordi jeg kunne sælge et juletræ tredje nytårsdag. Sagen var den at min nabo, Christen Jensen Christensen, ringede til mig juleaftensdag og spurgte om han måtte hente et juletræ henne i Fællesrimmen. Det fik han selvfølgelig lov til. Vi aftalte så, at jeg kunne få pengene senere. Han kom så herover tredje nytårsdag for at betale de 30 kr. træet kostede. Så var jeg jo så dum, at jeg skrev et juletræ i regnskabsbogen, så jeg fik en ordentlig belæring i hvordan toldloven var. Men af skade bliver man klog, men sjældent rig. Det har da før hændt, at jeg først har fået pengene efter juleaften, men for nemheds skyld har jeg først skrevet dem ind, når jeg har fået dem. Men for eftertiden skrev jeg bare "et træ".

En anden gang solgte vi træ til Sverige til cellulose, da vi ellers ikke kunne komme af med det til de danske spånpladefabrikker. Træet til Sverige skulle være tre meter lange. Det træ der ikke var langt nok, lavede Reinhardt Pedersen og jeg i meterstykker, som vi stablede op ved Skivervej med henblik på at komme af med det, når spånpladefabrikken atter åbnede. Vi målte det op til 28 rummeter, men da vi kom til foråret, var der kun 14 rummeter tilbage. Det er så nemt at smide det på en trailer.

Da afregningen kom fra Sverige, var der lagt dansk moms til. Til det sagde tolderen, at når der blev eksporteret, skulle der ikke betales moms. Grunden til, at vi kom til at eksportere til Sverige, var fordi vi havde solgt noget gavntræ til Nørresundby Tømmerhandel og det var dem, der hjalp os af med træet, fordi vi ikke kunne få det afsat herhjemme. De svenske lastbiler havde spånplader med til Danmark og så kunne de jo have cellulosetræet med tilbage.

Engang i 1984, efter at militæret havde haft øvelse i Fællesrimmen, gik der ild i skoven lige efter de havde forladt den. Der gik en del nyplantning til. Der var en del vissent græs mellem træerne, som brændte og træerne blev så svedne, at de gik ud. Militæret erkendte at det var dem der havde forårsaget branden, og vi fik en erstatning på 11.000 kr.

Der har også været en festplads i Fællesrimmen, hvor der har været holdt grundlovs møder. Den har ligget midt i skoven, hvor Jagtforeningen siden har plantet den til med løvtræer. Denne plads' højdepunkter har sikkert været under Den Anden Verdenskrig, hvor folk blev meget nationalt bevidste med algang og alsang. Der var jo ikke så mange udfoldelsesmuligheder dengang. Da Den Anden Verdenskrig var slut, var det ligesom folk tabte interessen for festpladsen. De skulle ud og se verden, efter så mange år med indespærring. Privatbilismen begyndte også at tage fat, men almindelige mennesker kunne ikke bare købe en ny bil. Det var kun læger, dyrlæger og dem der havde erhverv, hvor det krævedes, at man havde en bil. De kunne købe en bil på en indkøbstilladelse. Alle andre måtte nøjes med én fra før krigen og det var til en højere pris end da bilen var ny. Jeg kan huske, at der gik en del gamle københavner-taxaer med tre vinduesviskere.

På et tidspunkt fik Rimmernes Vandværk tilladelse til at bore efter vand i Fællesrimmen, på højre hånd når man kører mod vest ud af Elsamvej. Der er jo nok ikke så mange der ved, at der findes kridt under Fællesrimmen, men det kom frem i lyset, da der blev boret efter vand. Vester og Øster Hassing Jagtforening har jagtretten i Fællesrimmen, der ordnes ved, at de betaler jordskatterne for Fællesrimmen.

Der trænger ofte til udtynding i skoven, som nogle døvblinde personer fra Institutionen i Hammer Bakker, sammen med deres ledere, har fået lov til at gøre noget ved. Det er godt for dem at komme ud i naturen og mærke den friske skovluft.

Når træerne når en vis størrelse skal der tyndes ret kraftigt ud; ellers bliver det til ene rafter, der ingenting er værd. For nogle år siden foretog Hede-selskabet en kraftig udtynding i den østre ende med en skovmaskine, der både kan fælde og afgrene. I den del af skoven, der har fået sådan en omgang, står der nogle gode træer, der nu er ved at være fældningsmodne, hvis der ellers var nogle ordentlige priser på træ.

Efter at jeg i vinteren 1948-49 havde været på Horne Højskole, havde jeg daglejerarbejde i sommeren 1949, bl.a. ved Theodor og Mette Højer med bl.a. tørvearbejde. Ved Henry og Niels Andreasen på "Englund" var det med at læsse møg og skære sukkerroer op med kniv. Der sov jeg om natten. Ved Niels Andreasen var der system i tingene. Ved roehøsten skar Niels og jeg roer op og Niels' søn Poul, der dengang var 11 år, kørte med to "skåevogne", som han skiftevis satte ved hver ende af roekulen og så læssede Niels' kone, Karen, roerne af. Roemarken var helt oppe ved Rimmervejen og når så Poul kom med en tom vogn op i marken, tog Niels og jeg hver sin roegreb. Poul hjalp også til med at læsse, så det varede ikke mange minutter med at lave et læs. Karen kunne nå at læsse roerne af inden Poul kom hjem med et nyt læs.

Dengang gik Elsamvej, der ikke havde noget navn på dette tidspunkt, for Nordjyllandsværket blev først bygget i 1964, hen til Niels Andreasen, hvor Kabelvej drejer mod syd. Vejen gik så gennem Niels' have og vestpå over Spænsig Bæk via en rørbro, der siden er blevet sløjfet og fortsatte så hen til Christianshåb. Det var kun en jordvej dengang, men jeg kan huske vejen fra Fællesrimmen og hen til Niels var ved at blive gjort i stand. Hvor vej-

arbejderne hentede opfyldningssand fra Fællesrimmen, på sønder side over for Rimmernes vandværk, kan vi tydeligt se, at venstre ende er næsten plan med terræn og hvor det længere østpå pludseligt går stejlt op. Medens dette arbejde stod på, havde Niels Andreasens Gudrun, der dengang gik i skole, tabt sin salmebog, som disse vejarbejdere havde fundet. Da Gudrun fik sin salmebog tilbage, sagde arbejderne: Vi går ellers og øver os på ”Befal du dine veje”.

I årene, hvor vi havde nogle tørre somre, var der mange nyplantninger der gik ud når tørketiden var for lang. I foråret 1983 havde bestyrelsen lånt en vandvogn for at vande en nyplantning. For at holde liv i træerne, til regnen kom, var vi fire mand, der hver gik med to spande for at vande træerne, hvilket også delvist lykkedes. Jeg mindes engang, da Reinhardt Pedersen var formand, var vi henne for at fælde nogle træer på en plet i vester ende af skoven. Der havde vi plantet nye træer under de gamle træer. Vi mente, at vi bedre kunne få gang i de nye træer, når de stod i skygge under de gamle, men der havde været så tørt, at både nyplantningen og de gamle træer var gået ud. Der stod også nogle små egetræer, der overlevede. De er nu blevet store og da de står i nærheden af børnehavernes hytte, kan børnene bruge dem til klatretræer. De stejle skrænter, der blev tilbage efter kommunen havde hentet fyldsand til vejarbejdet til Elsamvej i 1949, kan jeg se, at børnene bruger til rutchebaner.

Vi havde en ordning med Ejvind Jørgensen, der gik ud på at han fik det udgåede træ mod at fjerne det, hvilket var en god ordning for begge parter. Men der var jo visse steder, hvor der blev så åbent, at tjørn og hyld tog overhånd. Vi besluttede så at lade en selvskover tage resten til 50 kr. pr. rummeter, der så blev til 750 kr. Ved at tælle stubbene blev det til 102 stk. hvilket gav en gennemsnitspris på 7,50 kr. pr. træ; en fjerdedel af hvad vi kunne få for et juletræ til 30 kr.

Da jeg stoppede som kasserer for Fællesrimmen i 1996 var der en kassebeholdning på 73.524 kr. og årets juletræssalg var på 7.173 kr., renteindtægten fra sparekassen 1.265,31 kr. og Fællesrimmen var ejer af en motorsav og en buskrydder samt andre småting.

Fremtiden for Fællesrimmen afhænger nok af om der stadigvæk kan vælges en bestyrelse, der har interesse og som vil bruge tid og kræfter på Fællesrimmen. Den hidtidige bestyrelse har uden vederlag lagt en del arbejde i skoven, så økonomien lige nu ser fornuftig ud.

Fællesrimmen kendes også som Rimmerskoven og Foreningen for beplantning af fælles jord.

Denne artikel er tidligere publiceret i Årsskrift 2004, udgivet 2005 af Museumsforeningen for Hals Kommune og Hals Museum.